

Wyrok z dnia 12 grudnia 1997 r.

III SZ 4/97

Sąd dyscyplinarny dla radców prawnych, który przed rozpoczęciem posiedzenia mógł zapoznać się z treścią notatki służbowej o niemożności stawienia się, prawidłowo wezwanego obwinionego, a mimo to nie rozważył, czy treść tej notatki uzasadnia uznanie niestawienia za usprawiedliwione, dopuszcza się rażącego naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sporu.

Przewodniczący SSN: Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Józef Skwierawski, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 1997 r. sprawy z odwołania Mariana F. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Opolu z dnia 24 września 1997 r. [...] skazującego za czyn z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145 ze zm.)

u c h y l i ł zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu w Opolu do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. w akcie obwinienia z dnia 24 marca 1997 r. [...] domagał się ukarania radcy prawnego Mariana F. za to, że poczynawszy od 1993 r. do 31 grudnia 1996 r. i nadal nie opłaca składek na rzecz samorządu radców prawnych, to jest za czyn z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145 ze zm.).

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w O. orzeczeniem z dnia 24 września 1997 r. [...] uznał Mariana F. winnym dokonania zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy

prawnego. Sąd ustalił, że obwiniony od początku 1993 r. nie uiszcza składek na rzecz samorządu radcowskiego. Po otrzymaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów obwiniony wyjaśnił, że nie płacił składek, ponieważ w 1993 r. podjął prowadzenie indywidualnej kancelarii prawniczej. Duże wydatki, które w związku z tym poniosł, spowodowały według jego twierdzeń, że nie był w stanie uiszczać składek. Obwiniony zobowiązał się wprowadzić do uregulowania zaległości i uiszczania bieżących składek, lecz nie wywiązał się z tego zobowiązania. W świetle zebranego materiału dowodowego winą Mariana F., który przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, nie budzi wątpliwości. Uchylanie się od obowiązku uiszczania składek na rzecz samorządu radców prawnych stanowi zagrożenie dla realizacji celów i zadań tego samorządu, bowiem wpływy ze składek są podstawowym źródłem finansowania jego działalności. Z tego względu uchylanie się od obowiązku płacenia składek należy ocenić jako rażące naruszenie obowiązków radcy prawnego. Postępowanie obwinionego, który od czterech lat nie płaci składek na rzecz samorządu radców prawnych wyczerpuje znamiona czynu określonego w art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych i dlatego Sąd wymierzył mu karę pozbawienia prawa wykonywania zawodu radcy prawnego uznając, że kara ta jest współmierna do stopnia zawinienia obwinionego.

W odwołaniu od powyższego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w O. obwiniony zarzucił obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie § 32 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 kwietnia 1984 r. w sprawie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radców prawnych i aplikantów radcowskich (Dz.U. Nr 27, poz. 138 ze zm.) „wyrażającą się w ustaleniu okoliczności faktycznych w oparciu o niekompletny materiał dowodowy (z wyeliminowaniem dowodu z przesłuchania obwinionego pomimo usprawiedliwienia swojej nieobecności przez obwinionego) - bez umotywowania takiego stanowiska w uzasadnieniu orzeczenia” oraz rażącą niewspółmierność kary, „polegającą na pominięciu innych rodzajów kar, a zastosowaniu środka najbardziej represyjnego i niewspółmiernego do rodzaju przewinienia.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem § 31 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 kwietnia 1984 r. w sprawie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w

stosunku do radców prawnych i aplikantów radcowskich (Dz.U. Nr 27, poz. 138 ze zm.) nie usprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy, chyba że sąd dyscyplinarny uzna ich obecność za konieczną. Z kolei z przepisu § 32 ust. 5 wynika obowiązek sądu dyscyplinarnego odroczenia rozprawy w razie niestawiennictwa strony, której wezwanie nie zostało doręczone lub usprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego. W rozpatrywanej sprawie jest niesporne, że wezwanie obwinionego do osobistego stawiennictwa na rozprawę w dniu 24 września 1997 r. zostało mu prawidłowo doręczone. Sąd przeoczył jednak, że w aktach sprawy znajdowała się notatka służbowa z dnia 24 września 1997 r. z przeprowadzonej w tym dniu o godz. 9.15 rozmowy telefonicznej z osobą podającą się za Cezara J. radcę prawnego z C., który twierdząc, iż jest kolegą a zarazem współnikiem obwinionego, poinformował, że Marian F. jest od 22 września 1997 r. (i nadal) chory, w związku z czym nie może się stawić na rozprawę dnia 24 września 1997 r. a zaświadczenie lekarskie wysłał pocztą (zaświadczenie wpłynęło do Sądu dnia 25 września 1997 r.) . Sąd miał możliwość zapoznania się z tą notatką, bowiem zgodnie z protokołem z dnia 24 września 1997 r. rozprawa dyscyplinarna rozpoczęła się o godz. 12.00. Sąd jednakże w ogóle nie rozważył, czy treść powyższej notatki służbowej uzasadnia uznanie, że niestawiennictwo obwinionego jest usprawiedliwione, co nakazywałoby odroczenie rozprawy dyscyplinarnej, czym dopuścił się rażącego naruszenia przepisu § 32 ust. 5 rozporządzenia, a zatem obraży przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na wynik sprawy. Trafnie podkreśla obwiniony, że wskutek nieznanomości jego wyjaśnień Sąd nie mógł prawidłowo ustalić okoliczności, które były przyczyną zaległości w uiszczaniu składek na rzecz samorządu radców prawnych i ocenić stopień zawinienia w niedopełnieniu powyższego obowiązku. W tej sytuacji zasadny jest także zarzut rażącej niewspółmierności kary polegającej na zastosowaniu środka najbardziej represyjnego i niewspółmiernego do rodzaju przewinienia.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji

=====